

Grupurile de Tineri din Biserică – schițe pentru viitor. O experiență englezească

Daniel PUIA-DUMITRESCU¹

Rezumat:

Joaca este modul prin care copilul intră în conexiune cu lumea. Îndrumați de părinți și de Biserică, copiii și tinerii pot descoperi multe adevăruri creștine prin intermediul jocului. Biserica Creștină este una dintre instituțiile care sunt implicate de secole în educația formală și nonformală a copiilor. Prin acest articol facem o demonstrație a felului în care lecțiile nonformale din biserică, joaca și jocul, au un rol important în dezvoltarea din interiorul Bisericii a copiilor și tinerilor. Exemplul lucrului cu adolescenții și copiii în cadrul Grupurilor de Tineret ale Bisericii este unul ce poate transforma tineretul lumii contemporane. Plecăm aici de la o experiență din cadrul unui Grup pentru Tineri din Mirfield, Marea Britanie. Aceasta a avut loc acum câțiva ani, în perioada studiilor de masterat în Teologie și Studii Pastorale pe care le-am urmat la Universitatea din Leeds, Marea Britanie. Situații de joc diverse în cadrul unui Grup pentru Tineri ajută la construirea Bisericii, la consolidarea comunității, oferindu-le copiilor și tinerilor un sens, un loc în comunitatea eclezială. Cel mai important este faptul că, prin intermediul jocului, aceștia pot învăța și înțelege mai ușor poruncile Lui Dumnezeu, căile Sale, chiar și pe Dumnezeu Însuși, drept Creator, Mântuitor și Protector. Iată, deci, un exemplu și pentru Biserica noastră, care poate fi implementat chiar prin intermediul unor programe naționale pentru tineret.

Cuvinte-cheie:

Grupuri pentru Tineri, copii, adolescenți, tineri, Biserică

„Adulții nu înțeleg nimic singuri și este obositor pentru copii să le explice la nesfârșit fiecare lucru.”²

¹ Pr. Dr. Daniel Puia-Dumitrescu, Preot Parohia Ghimbav, Brașov, email: dpd1480@gmail.com

Biserica este una dintre instituțiile care sunt implicate de secole în educația formală a copiilor. De-a lungul vremii, educația a avut loc în biserici. Chiar primele școli au fost înființate sau măcar adăpostite de Biserică. După cum menționează *Enciclopedia Britanică*, sistemul educațional a pornit „de la școlile medievale, cunoscute drept *studia generalia*; acestea erau locuri pentru studii recunoscute de toată lumea, deschise studenților din toate colțurile Europei. Cele mai timpurii *studia* au fost înființate datorită eforturilor de a educa funcționari publici și călugări la un nivel mai ridicat decât cel al școlilor din catedrale sau mănăstiri.”³. Tiparul, primele cărți, primele manuale școlare sunt și ele legate de viața comunităților creștine. Așadar, atunci când vorbim despre educație formală, Biserica este sau măcar a început ca principala gazdă pentru și motor al procesului educațional. Mergând mai departe, cercetătorul poate vorbi despre un întreg sistem nonformal de educație, care poate fi urmărit de-a lungul secolelor în viața comunităților religioase. Fie că vorbim despre *Școli duminicale* sau *Școli parohiale*, *Lecții biblice* ori alte denumiri, atunci când procesul educațional s-a lansat pe cont propriu, într-un mediu propriu și cu un set de reguli pentru un *sistem școlar formal*, un sistem paralel, nonformal, a crescut în cadrul Bisericii. Aceasta s-a întâmplat în mod natural, ca teren prielnic pentru studii de Morală, Teologie Morală, Studii biblice ori alte subiecte legate de viața Bisericii care nu făceau parte în mod necesar din programa obligatorie a educației formale.

Există oare alte căi de educație prin care copiii să fie atrași către Biserică? Există o vârstă, și cât de devreme, pentru începerea educației copiilor? Pot, de exemplu, copiii să îl afle pe Dumnezeu prin joc? Este această formă de expresie, situată undeva între realitate și imaginație, capabilă să îi ajute pe copii în căutarea lui Dumnezeu? Lumea imaginară a unui copil îl ajută pe acesta să înțeleagă mai ușor și supranaturalul. Pot ei, astfel, să se obișnuiască mai ușor cu ideea de divinitate, ideea cuiva din ceruri care protejează această lume? Este, oare, joaca o metodă nonformală de educație care îi poate conștientiza pe copii de prezența lui Dumnezeu în viețile lor și în mod special în Biserică? Din punct de vedere laic, după cum este descrisă de UNESCO, educația timpurie a copiilor a devenit subiect de predare „în secolul XVII”, atunci când „s-a admis pentru prima oară în Europa că primii ani de viață joacă un rol important în dezvoltarea ulterioară a omului. Importanța unei experiențe de primă mână, învățarea prin joc, impactul încurajării și al învățării active în perioada copilăriei timpurii au fost subliniate de mai mulți filosofi și educatori europeni, precum cehul Jan Amos Comenius, Jean-Jacques Rousseau și Johann Pestalozzi.”⁴. Acest nou *scop*

² Antoine de Saint Exupery, *Micul Prinț*. Trad. Richard Howard. (Orlando, Florida: Harcourt Press, 2000), p. 2.

³ *Encyclopaedia Britannica*. 9 martie 2020. <https://www.britannica.com/topic/university>;

⁴ *History of Early Child Education*. 9 martie 2020. <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/memory-of-the-world/register/access-by-year/2007/>.

educational a evoluat în următoarele sute de ani, atunci când „educatorul german Frederick Froebel, care credea în învățarea prin joc, a deschis o școală pentru copii, numind-o ‘Kindergarden’ (Grădina cu/pentru copii). Moda a fost dusă mai departe de Maria Montessori, care a adus în plus ideea accentului pus pe individ în detrimentul educației de grup, copiilor fiindu-le oferită libertatea de a-și alege singuri activitățile la care participă.”⁵.

Substantivul „joc” este definit drept „activitate lipsită de seriozitate, efectuată spre delectare, mai ales când copiii se delectează cu jocuri și jucării”⁶. Din experiența personală, putem spune că jocul constituie o parte importantă a vieților, dar și o foarte importantă parte a formării noastre. Deși definit drept o „activitate lipsită de seriozitate”, jocul nu va fi niciodată înțeles în acest fel de către un copil. Atunci când se joacă, copiii sunt antrenați într-un mod foarte serios în ceea ce fac, luând în serios fiecare cuvânt și fiecare acțiune pe care le folosesc. Prin joc, copiii exprimă adesea sentimente de multe ori neobservate de adulți.

În vechiul teatru grec, purtarea unei măști îi oferea actorului o cu totul altă libertate: libertatea de exprimare. În rolul său, actorul era o persoană diferită, care putea spune și face lucruri pe care în „viața reală” nu le putea exprima; același lucru se întâmplă și atunci când un copil se joacă. Un personaj dintr-o piesă de teatru este liber să își exprime mânia, emoțiile, să râdă sau să plângă la nevoie, oricând simte să facă aceasta. O ființă umană „reală” este adesea prinsă într-o lume în care exprimarea sentimentelor este interpretată nu numai drept o slăbiciune, dar și o renunțare la autoapărare, fapt ce poate fi foarte periculos. Copiilor le este mai ușor să își exprime sentimentele prin intermediul unor acțiuni pe care adulții nu le iau în serios. Este mai ușor să fii un rege imaginar și să domnești peste un regat imaginar, decât să te supui ordinilor mamei tale. Este mai ușor să le arăți oamenilor din jur că nu îi plac purtându-te precum un cowboy care împușcă indieni sau precum un polițist ucigând răufăcători.

Este Dumnezeu mai ușor de atins prin intermediul jocului? Deși adulții ar putea considera jocul drept frivol, aflarea lui Dumnezeu este mai facilă prin joc. Aceasta se întâmplă în același fel cum, doar jucându-te cu un copil, poți învăța mai multe despre acesta decât prin orice alt fel de experiență. Lumea unui copil este una distorsionată, deoarece ei văd adesea lucruri pe care adulții nici măcar nu le observă, iar lucruri practic ne semnificative pentru adulți înseamnă foarte mult pentru ei. Pentru un copil, Dumnezeu poate veni oricând să se joace cu el sau ea, fără nici o problemă; Acesta trebuie doar să fie chemat.

⁵ *History of Early Child Education*. 9 martie 2020. <http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/memory-of-the-world/register/access-by-year/2007/>.

⁶ Cambridge Advanced Learners Dictionary. April 2003. Cambridge Dictionaries Online. 9 martie 2020. <http://dictionary.cambridge.org/define.asp?key=60596&dict=CALD>.

Lucrul cu tinerii și încercarea de a-i ajuta să îl cunoască pe Dumnezeu prin intermediul jocului nu este o idee nouă. Există un Centru⁷ întreg dedicat acestui lucru, declarația lor fiind că: „viziunea Centrului este aceea de a crea o abordare pozitivă a religiei în lume, pe termen lung, prin predarea religiei creștine copiilor într-o manieră care să îi centreze și în același timp să îi mențină deschiși către ceilalți și către viitor în moduri creative.”⁸ Cu toate acestea, lucrarea de față are ca punct de referință mai degrabă adolescenții (perioada între 10 și 16 ani) aflați în căutarea lui Dumnezeu, și nu neapărat copiii (sub vârsta de zece ani).

Lucrul cu un Grup de Tineri⁹ poate constitui o experiență foarte puternică. Dificultatea crește în momentul în care vine vorba despre jocurile practicate în cadrul unui asemenea grup. „Unele dintre cele mai bune jocuri folosite în activitatea cu tinerii sunt acelea unde trebuie să le ceri oamenilor să fie de acord să se murdărească, să cânte înaintea altora sau să fie puși în situații jenante. Lucrătorii de tineret iubesc astfel de jocuri, dar trebuie să ne gândim întotdeauna că suntem acolo pentru toți participanții și nu avem voie să excludem pe nimeni din cadrul grupului.”¹⁰ În urmă cu o perioadă, în timpul studiilor de masterat în Marea Britanie, m-am aflat printre cei trei lideri ai unui asemenea Grup de Tineret. Cel care se află în această situație în cadrul unui Grup de Tineri organizat de Biserică are foarte multe de învățat. Foloseam jocul ca metodă de conștientizare a faptului că Dumnezeu se află, literalmente, la îndemâna lor. În timpul unei întâlniri, pe când ne jucam, li s-a adresat întrebarea „cum îl putem găsi pe Dumnezeu în viețile noastre”. Unul dintre participanți (în vârstă de 13 ani) a avut ideea să îl sunăm. Nu ar fi prea dificil, pentru că am putea folosi literele din expresia „Dumnezeu Mântuitorul” pentru a afla numărul Său de mobil. Zis și făcut: și astfel am aflat numărul Lui de telefon. Prin intermediul acestui joc, au învățat că Dumnezeu poate fi mai aproape decât ne închipuim și că sunt multe feluri de a-L căuta și a-L găsi. Discutând cu unul dintre lideri după întâlnire, am căzut de acord asupra faptului că este foarte important pentru copii să primească oportunitatea de a se exprima. Aceasta a observat cât de ușor le este să vorbească despre Dumnezeu și cât de bine îi face să se simtă. Acesta este doar unul dintre aspectele pe care viața de adult le poate face dificile.

⁷ *Godly Play Wonder – The Centre for the Theology of Childhood*. January, 2005. Godly Play. 9 martie 2020. <http://www.godlyplay.org/view.php/page/about>.

⁸ *Ibidem*.

⁹ În urmă cu o perioadă, am efectuat un plasament în timpul studiilor de masterat în Marea Britanie, la parohia bisericii cu hramul Sfânta Maria Magdalena din Mirfield. Grupul, care se întâlnea o dată pe săptămână, marțea seara, constituit din 10-15 participanți, se străduia să îi aducă pe copiii din medii sociale diferite mai aproape de Biserică, mai aproape de Dumnezeu.

¹⁰ Ben Read, *Great Youth Ministry Games: Everyone Plays Games*. 21 martie 2020. <https://youthmin.org/2012/03/great-youth-ministry-games-everyone-plays-games/>.

O altă zi printre copii a venit cu o nouă provocare, în timp ce jucam un joc care a adus alte aspecte importante ale copilăriei în prim plan. Acest joc este numit „Ucigașul din Palermo” și se joacă în cerc, iar unul dintre participanți este așa-zisul „ucigaș”, care, în fiecare noapte (în aceste momente participanții au ochii închiși, doar „ucigașul” este „treaz”), alege o altă victimă, iar „cetățenii din Palermo” (ceilalți participanți, inclusiv liderii) trebuie să afle cine este „ucigașul” și să „îl spânzure”. Acest joc nu numai că i-a adunat pe copii sub forma unei comunități, iar legat de acest aspect, liderii au subliniat faptul că s-au comportat precum o comunitate bisericească în lupta sa cu răul, dar i-a și făcut pe lideri să își dea seama de frustrările unora dintre ei legate de poziția de „lider”. Am fost simpli spectatori ai faptului că participanții adeseori credeau că unul dintre lideri este „ucigașul”, chiar mai mult, unul dintre lideri fiind eliminat de câteva ori din joc și „spânzurat”. Comentând asupra acestui aspect după întâlnire, cea căreia i se întâmplase s-a arătat foarte surprinsă de dorința constantă a copiilor să o „spânzure”. Ne-am dat seama cât de folositor era acest joc pentru noi, deoarece ne-a făcut să înțelegem că participanții nu se simțeau foarte bine în preajma noastră, nu ne privesc ca parteneri, ci mai mult ca adulți, care „pur și simplu nu înțeleg”. Granița între joc, sarcasm și adevăr este foarte subțire atunci când vine vorba despre adolescenți. Adulții trebuie să se lupte pentru a deveni membri ai *tribului* înainte de a pune în aplicare partea *educativă* a jocului. Se naște întrebarea: cum ne-am apropiat de Dumnezeu prin acest joc? Răspunsul este simplu, i-am adus pe copii la un loc, i-am învățat să acționeze ca o echipă, le-am explicat importanța „comunității bisericii celei mici”, în același timp conștientizându-i că, prin intermediul dreptății divine, în cele din urmă, răul este învins. În mai puține cuvinte: am urmat exemplul lui Iisus. Am urmat astfel și sfatul unui experimentat lucrător de tineret: „Puneți suflet; este o metodă bazată pe context și o tehnică ce dă roade. Mai mult, această metodă vine direct de la Omul însuși. Dacă suntem atenți la modul de acțiune și la dinamica pe care Iisus le folosește în misiunea Sa cu oamenii, putem învăța foarte multe. La aceasta se adaugă contextul, pe care Iisus îl folosește în munca Sa, care este o sursă de informații pentru noi, evanghelizatorii moderni. De ce să reinventăm roata? De ce să încercăm să îmbunătățim felul în care lucrează Maestrul?”¹¹.

Este nevoie să conștientizăm diferențele fundamentale dintre școală și acest fel de grupuri pentru tineret organizate de Biserică. Școala este obligatorie, organizată foarte specific, cu un personal calificat; copiii, în general, acceptă faptul că trebuie să urmeze cursurile. Spre deosebire de aceasta, grupurile de tineret organizate de Biserică reprezintă o muncă de voluntariat, personalul este și el voluntar, iar mulți dintre copii vin în mod neregulat. Copiii „nu acceptă faptul că trebuie să participe, iar părinții adesea nu sunt îndeajuns de interesați să se implice pe termen lung, nici în ce îi

¹¹ *Youth Ministry Message Delivery*. 11 martie 2020. <https://youthmin.org/2013/08/guest-post-youth-ministry-message-delivery/>.

privește pe copiii, nici (ceea ce este, poate, și mai semnificativ) pe sine.”¹². Aceasta este una dintre provocări în momentul în care intri în jocul copiilor: trebuie să joci după regulile lor. Dacă în ceea ce privește școala, ca profesor, ai o poziție strictă și reprezinți autoritatea, în acest caz nu ai nici o autoritate, chiar mai mult, după cum am văzut deja, este mult mai probabil să fii perceput ca „rău”, ca personaj negativ. Cel mai important aspect legat de joc și, în același timp, cel mai fermecător este acela că, de fapt, copiii nu au nevoie de adulți ca să îl găsească pe Dumnezeu. Totuși, chiar dacă nu au nevoie de autoritatea unui adult, pot folosi îndrumarea acestuia către direcția potrivită. Adulții le pot strica uneori imaginea despre divinitate, alții o pot întări: un copil în vârstă de trei ani a afirmat la un moment dat că „Dumnezeu este foarte mare, dar nu la fel de mare ca tata!”¹³. Este, oare, aceasta o metodă de alterare a imaginii divinității ori una care o clădește? Pare mai degrabă o întărire. Putem vedea astfel cum, pornind de la acest model paternal, copilul va fi capabil să înțeleagă mai bine imaginea lui Dumnezeu ca Tată și să își sprijine viața pe aceasta.

Să ne întoarcem totuși la joc și la însemnătatea sa. Atunci când citim definiția din Dicționarul Cambridge, cuvântului i se adaugă și înțelesul de „delectare”, un termen ce ne dă posibilitatea să gândim mai departe. Dacă a te juca înseamnă în același timp a te delecta, putem trage o nouă concluzie: dacă Dumnezeu poate fi aflat prin joc, ar trebui să ne și bucurăm de El. Și nu numai atât, dar pentru că (fără echivoc de data aceasta) jocul este un motiv de delectare pentru copii, va fi mai ușor pentru ei să găsească pe cineva de care să se bucure în locul în care își află delectarea. În acest punct ar trebui să ne gândim cum să îl facem pe Dumnezeu să fie primit cu bucurie de copii. Un posibil răspuns s-ar putea găsi în cartea *Copiii în Biserică*¹⁴, unde autorii ne oferă soluții pentru includerea copiilor în viața bisericii:

„Rimă pentru copiii mici:

Iisuse, sunt iubit de Tine (brațele încrucișate la piept)

Din Biblie știi asta bine (brațele se deschid ca și cum ai citi o carte)

Ajută-mă să mă feresc de rău (te întorci de la stânga la dreapta)

Să fiu mereu pe placul Tău (mâinile în aer).”¹⁵

Nu este acesta tot un fel de joc? Nu este motiv de bucurie? Cu siguranță este astfel și, de asemenea, ne oferă un foarte bun exemplu despre cum să simplificăm lucrurile pentru copii și despre cum să îi atragem. O astfel de abordare îi va atrage cu

¹² Church of England: General Synod, *Children in the way* (London: National Society Church House Publishing, 1988), p. 29.

¹³ *Ibidem*, p. 30;

¹⁴ Betty Pedley and John Muir, *Children in the Church?* (London: National Society Church House Publishing, 1997).

¹⁵ Betty Pedley and John Muir, *Children in the Church?* (London: National Society Church House Publishing, 1997), p. 78.

siguranță. Dacă le face plăcere să participe la biserică, copiii își vor dori să revină, să se întoarcă acolo și să învețe mai multe. Se pot folosi diverse metode în educația copiilor, dar nici una dintre ele nu este mai iubită de ei decât jocul. Aceasta poate fi datorită faptului că lumea lor se învâрте în jurul jocului, felurilor de jocuri și jucării, dar și pentru că ei pot fi foarte serioși atunci când se joacă. Ei se pot exprima prin intermediul jocului mult mai ușor decât o fac în mod normal, iar în cadrul familiei aceasta se întâmplă tocmai deoarece se simt mult mai în siguranță decât în alt mediu. Familia este de fapt mediul unde copiii se dezvoltă atât din punct de vedere fizic, cât și psihic. Principala preocupare a Bisericii ar trebui să fie aceea de a deveni o a doua familie pentru copii (chiar o primă familie, aceasta fiind ordinea firească: suntem cu toții în primul rând copiii lui Dumnezeu).

„În ultimii cincisprezece ani, s-au produs schimbări semnificative în accentul pus pe evanghelizarea/catehizarea familiei drept componentă de bază a consolidării Bisericii. În gândirea catehetică, Biserica și familia au ajuns intim legate.”¹⁶

*Jocul lor divin*¹⁷ se dezvoltă în cadrul acestei „mari familii” pe care o reprezintă Biserica. Rolul familiei sau al „marii familii” reprezentate de Biserică este mai mult acela de a furniza un cadru de „căldură, stabilitate și formă estetică”, decât cel de a oferi „instruire în credință”¹⁸, și chiar un astfel de învățământ religios trebuie să fie oferit copiilor de vârstă mică, dar și ei „pot fi pur și simplu *înclinați spre religiozitate*”¹⁹. Este mai ușor să modelezi un copil decât un adolescent, dar, dacă acest tip de educație nu a avut loc în primii ani, și un adolescent poate oferi un teren fertil. Oferindu-le copiilor mediul în care să se simtă în siguranță, să se simtă ca acasă în biserică, aceștia își vor construi lumea în jurul principiilor morale ale Bisericii.

Lucrând împreună nu numai ca mică parte a Bisericii mari, ci ca Biserică în sine, copiii și tinerii își vor da seama de importanța lor ca părți ale Trupului lui Hristos. Jocul îi va apropia unul de celălalt, dar va dezvolta și sentimentul de „grup”, sentimentul că nu sunt singuri, că aparțin unui întreg. Unul dintre rolurile cele mai importante aparține liderului sau lucrătorului de tineret. „În calitatea de lucrători de tineret, cred că lărgirea scopului cunoștințelor pe care le utilizăm este esențial. Ca oameni ai Bisericii, avem tendința de a deveni cumva «imaturi» din când în când, atât în felul în care acționăm, cât și în cel în care gândim. Dar alegând să ascultăm și alte păreri, noi perspective, luând decizia de a învăța lucruri noi și comportându-ne în mod

¹⁶ Pete Ward, *Growing up evangelical. Youth work and the making of a subculture*, (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 1996), p. 143;

¹⁷ Expresia face parte din termenii folosiți de către Centrul pe care l-am amintit anterior și o vom folosi pentru a ne referi la tipul de joc ce se raportează la Dumnezeu;

¹⁸ The National Society for Promoting Religious Education, *How Faith Grows*, (London: National Society/ Church House Publishing, 1991), p. 54;

¹⁹ *Ibidem*, pp. 54-55;

strategic cu nivelul de cunoștințe pe care îl consumăm... putem deveni oameni mai buni. Oameni care gândesc mai bine. Care pot rezolva mai ușor problemele. Liderii mai buni ai generației viitoare. Mai buni inovatori.”²⁰

Întorcându-ne la Grupul nostru de Tineri, o nouă ocazie de apropiere, dar și o nouă oportunitate de joc a fost strângerea de fonduri pentru organizația „Children in Need” (Copii aflați la Nevoie). Strângerea de bani pentru ajutorarea altor copii i-a legat, i-a apropiat mai tare, constituindu-se într-o forță care poate face diferența, poate chiar *schimba lumea*. Acțiunea i-a făcut să își dea seama că nu sunt singuri, că Biserica este mult mai mare și cu mult mai multe probleme care pot fi rezolvate doar prin participarea noastră, a tuturor. În Trupul lui Hristos, fiecare membru îl poate ajuta pe celălalt să își găsească vindecarea, forța de care are nevoie. Copiii au fost mereu parte a Bisericii, pentru că Însuși Hristos i-a numit astfel. „Și aduceau la El copii, ca să-Și pună mâinile peste ei, dar ucenicii certau pe cei ce-i aduceau. Iar Iisus, văzând, S-a mâhnit și le-a zis: Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu. Adevărat zic vouă: Cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea. Și, luându-i în brațe, i-a binecuvântat, punându-Și mâinile peste ei.”²¹ Iisus nu numai că îi îmbrățișează pe copii, dar îi și binecuvântează drept model de urmat: „Și chemând la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor, și a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăția cerurilor. Și cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește.”²² Nu ne putem imagina că, în perioada în care Hristos a fost pe Pământ, copiii erau liniștiți și silențioși, nu ne putem imagina diferențe prea mari între comportamentul unui copil atunci și acum (bineînțeles, cu excepția schimbărilor inerente suferite de omenire). Chiar și astfel, Iisus îi arată drept exemplu de urmat, soluția cea mai bună de „accesare” a împărăției cerurilor. Putem fi siguri că au existat situații când, în timp ce se jucau, copiii dădeau peste mulțimile care îl înconjurau pe Mântuitorul care îi învăța. De asemenea, putem fi siguri de curiozitatea lor și de dorința de a vedea ce se întâmplă acolo unde se adunau atâția oameni. Ne putem gândi chiar și că Iisus îi alegea pe câte unul dintre copiii care se jucau în jurul Său și al ucenicilor pentru a-Și expune învățătura despre Împărăția Cerurilor.

Îl deranja, oare, „joaca lor neconținută”? Nu! Îl deranja comportamentul lor copilăresc? Din nou o afirmăm: nu. Dar mesajul lui Hristos pentru noi nu este să fim

²⁰ Elle Campbell, *Sparking innovation in youth ministry*. 21 martie 2020. <https://youthmin.org/2013/08/guest-post-sparking-innovation-in-youth-ministry-by-elle-campbell/>.

²¹ Evanghelia după Marcu 10, 13-16; Luca 18, 15-17.

²² Evanghelia după Matei 18, 2-5.

copilăroși, ci mai degrabă *asemenea copiilor*.²³ Cuvintele Lui sunt „oricine se va smeri pe sine ca pruncul acesta...”, aici fiind adevăratul mesaj, asemănarea cu acești copii. Trebuie să fim *smeriți*; această umilitate/umilință ne deschide porțile Cerului. Pe Iisus nu l-a deranjat joaca lor; dimpotrivă, după cum spuneam, probabil că își alegea exemple dintre cei care alergau în jurul Său, nefiind deranjat deloc de comportamentul lor copilăros. Se naște întrebarea: de câte ori nu ne surprindem comportându-ne copilăros? De câte ori este nevoie să le spunem celor din jurul nostru: *Maturizează-te?* Chiar dacă nu este deranjat de acest tip de comportament, ceea ce ne cere este să fim precum copiii în smerenie, în afirmarea adevărului, în ascultarea celorlalți, nu altceva. Cuvintele „de nu vă veți întoarce și nu veți fi precum pruncii, nu veți intra în împărăția cerurilor” nu înseamnă că trebuie să ne comportăm copilărește în căutarea Împărăției. În același fel în care copiii caută răspunsuri noi zi de zi și iau fiecare zi ca un nou început, în același fel în care nimic nu îi plictisește, fiecare lucru aparent neînsemnat, pentru ei contează foarte mult, la fel ar trebui să ne comportăm și noi în lupta noastră pentru cucerirea Împărăției: fără plictiseală, fără lipsa unui sens, fără a ne fi suficienți sau prea bătrâni pentru o astfel de provocare.

În orice caz, imaginea unei atitudini *asemenea copiilor*, necesară pentru *luarea cu asalt* a Împărăției Cerurilor, este una dătătoare de speranță, neexistând nici un motiv pentru care să nu credem că Împărăția cerurilor nu este parte a acestui *joc serios*, care ne cere să ne transpunem într-o nouă lume de energie și conștientizare pentru a ne apropia de Dumnezeu. Mergând mai departe, ne întoarcem la copii și joaca lor. În acest *joc serios*, copilul pășeste, chiar fără să știe (sau mai degrabă fără să știe) pe calea care îl duce către Dumnezeu. Chip al Creatorului, copilul creează o nouă lume pentru sine și pentru prietenii săi reali sau imaginari. Chip al lui Hristos, Mântuitorul, copilul poate pierde sau salva lumea. Nu în ultimul rând, chip al Duhului Sfânt, *Mângâietorul (Paracletul)*²⁴, copiii construiesc și protejează lumi. Mai important decât orice este faptul că un copil poate ajunge, prin joc, la iubirea Lui Dumnezeu, iubirea trinitară pentru celelalte ființe umane și pentru lumea înconjurătoare, animală și vegetală.²⁵

²³ Să fim asemenea copiilor în nevinovăția lor și în căutările lor neconținute este ceea ce dorește Dumnezeu de la noi, este și definiția pe care o dăm expresiei *asemenea copiilor* (în engleză, *childlike*), în timp ce *copilăros (childish)* descrie mai mult *prosteteala* și lipsa de experiență conforme vârstei.

²⁴ Din limba greacă, tradus ca „Mângâietorul”, „Consolatorul” sau „Protectorul”: *cineva chemat să asiste; avocat, persoană care pledează pentru cauza altuia* (I Ioan 2, 1); *Persoană care prestează servicii în beneficiul altora, de aici Mângâietorul, Paracletul, a cărui influență și activitate se concentrează pe compensarea plecării lui Hristos*, la Harold K. Moulton, *Lexion Analitic Grec Revizuit* (Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1990), p. 303.

²⁵ Putem înțelege aceasta cu atât mai mult la Antoine de Saint Exupery, *Micul Prinț*. Trad. Richard Howard (Orlando, Florida: Harcourt Press, 2000).

Ca lume de sine stătătoare, lumea copilăriei are propriul *limbaj*²⁶. Am pornit acest articol prin a arăta cum adulților le este foarte greu să înțeleagă lumea copiilor: copiii trebuie să explice la nesfârșit, și, chiar și în acest fel, adulților nu le este mai ușor. Într-adevăr, lumea lor poate părea simplă, dar poate fi mult mai complicată decât a noastră. Ei înțeleg totul adresând întrebări iar și iar; se adaptează lumii în care trăiesc, jucându-se cu ea, atingând-o, întrebând-o cum se simte. Lumea copiilor este ori bună, ori rea, nu poate fi ambele. Lumea copiilor se referă la creație și la aflarea beneficiilor acestei creații. Lumea copiilor se mărginește aproape în întregime la joc, la *jocul acela divin*. Sprijiniți de mica familie de acasă – unde ar trebui să poată găsi un tipar parental pe care să construiască – și de familia mai mare, din Biserică, copiii se pot juca la nesfârșit cu Dumnezeu și pot simți mereu prezența lui Dumnezeu.

Iisus a spus că numai acela care va privi lumea cu mintea unui copil va putea moșteni Împărăția Cerurilor. Ar trebui să învățăm de la copiii noștri cum *să ne jucăm cu Dumnezeu*, cum să răspundem mereu provocărilor acestui *joc pe durata întregii vieți*, care este credința.

Ce trebuie să înțelegem este că jocul este felul în care un copil intră în contact cu lumea. Sub supravegherea părinților și a Bisericii, copiii pot descoperi multe învățături creștine, prin joc. Dar cel mai important este să înțelegem că, prin joc, ei pot învăța, pot înțelege mai ușor poruncile lui Dumnezeu, căile Sale și chiar pe Dumnezeu Însuși, Creatorul, Mântuitorul și Mângâietorul.

²⁶ De exemplu, simbolurile specifice care trebuie învățate pentru a lucra la computer sau *alfabetul* diferit al driverelor, acestea sunt doar două mostre de *limbaj diferit*. „Atât de multe limbaje există pe lângă cuvântul vorbit” spune Tony Castle, în cartea sa *Atât de multe de sărbătorit. Trăind anul bisericesc în familie* (Suffolk: Kevin Mayhew LTD, 2000), p. 81.